

XELA ARIAS

Equipos de
Dinamización
da Lingua Galega

CEIP XESÚS SAN LUÍS ROMERO

NENA DA ALDEA

- Naceu en Ortoá, Sarria, o 4 de marzo de 1962.
- Foi bautizada como María de los Ángeles.
- Era filla de Valentín Arias e Amparo Castaño.
- Era a maior de cinco irmáns.
- O seu xoguete favorito era unha tartaruga de goma.
- Comezou a escribir relatos aos nove anos.
- Mostraba unha madurez extraordinaria.

MOZA DA CIDADE

- Viviu a adolescencia en Vigo.
- Estudou no IES Castelao, no barrio do Calvario.
- Mostraba unha personalidade moi marcada.
- Gustáballe a vida urbana e a “movida” viguesa.
- Descubriu a cultura alternativa e a música.
- Tiña desexos de emancipación e de liberdade.
- En 1980, despois de rematar o bacharelato, comezou a traballar en Edicións Xerais de Galicia.

COMO ERA XELA?

XENEROSA

ESPELIDA

LOITADORA

ARRISCADA

Xela quixo ser ela

ADIANADA

RIGOROSA

INDEPENDENTE

APAIXONADA

SENSIBLE

ESCRITORA MODERNA

PIONEIRA

COMPROMETIDA

SINCERA

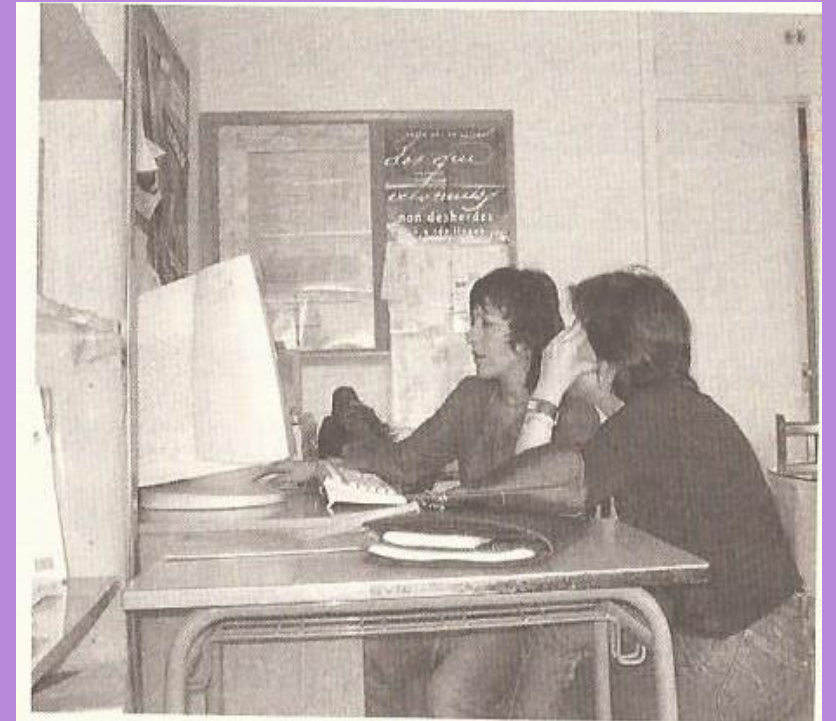
TRANSGRESORA

SINGULAR

PROFESORA EXTRAORDINARIA

- Desde 1999 ata 2003, deu clases en nove institutos galegos:
  - IES Terra de Xallas, en Santa Comba
  - IES Paralaia, en Moaña
  - IES Valle-Inclán, en Pontevedra
  - IES Xelmírez II, en Santiago de Compostela
  - IES Valadares II, en Vigo
  - IES de Chapela, en Redondela
  - IES A Sangriña, na Guarda
  - IES Álvaro Cunqueiro, en Vigo
  - IES Montecarrasco, en Cangas

No IES Álvaro Cunqueiro de Vigo.

OBRA INNOVADORA

- **POEMARIOS:** *Denuncia do equilibrio* (1986), *Tigres coma cabalos* (1990), *Darío a diario* (1996), *Intempériome* (2003).
- **TRADUCIÓNS:** De autores como Gianni Rodari e James Joyce.
- **NARRACIÓNS:** En obras colectivas.

MULLER DE MUNDO

Xogaba coas palabras. Era meticulosa e precisa.

POLIFACÉTICA:

POETA

TRADUTORA

EDITORA

FILOLOGA

CONFERENCIANTE

PROFESORA

POLÍGLOTA:

GALEGO

CASTELÁN

PORTUGUÉS

ITALIANO

FRANCÉS

INGLÉS

ESPOSA E NAI

- De 1992 a 2002 estivo casada co fotógrafo e matemático Xulio Gil.
- En 1994 naceu o seu único fillo, Darío, que será a inspiración do seu terceiro libro titulado *Darío a diario*, publicado en 1996.
- Presenta unha visión da maternidade desde o cotián, sen idealizacións.

ARTISTA

“A literatura e a arte en xeral está por encima dos sexos, é unha cuestión de sensibilidades, non de sexos.”

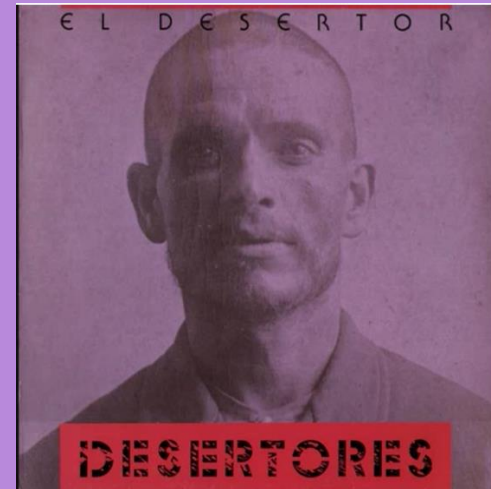
➤ Mesturou a poesía con outras artes:

- FOTOGRAFÍA
- PINTURA
- MÚSICA

➤ Escribiu letras de cancións.

➤ Participou en recitais poéticos.

En 2003, preparaba con Fernando Abreu o proxecto poético musical “Vencerse é cousa de se tratar”.

ACTIVISTA

Vencía a timidez para comprometerse coas causas xustas.

- Defendeu a igualdade entre homes e mulleres.
- Inscribiuse na ONG *Greenpeace*.
- A revista “Quercus” certificou que se plantou un carballo ao seu nome.
- Berrou “Nunca máis!” no desastre do *Prestige*.
- Manifestouse en contra da Guerra de Iraq.

Xela foi:

- FEMINISTA
- ECOLOXISTA
- PACIFISTA

PREMIOS E RECOÑECEMENTOS

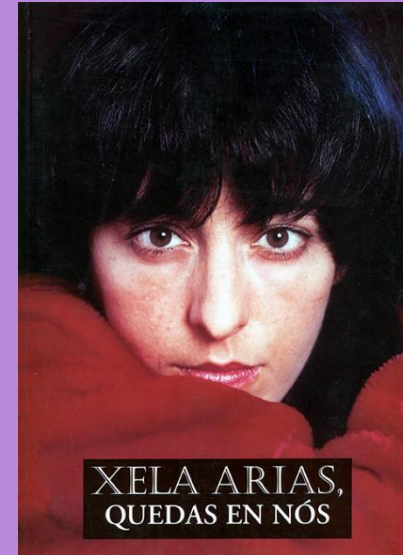
- Premio do VI Concurso de Contos da Asociación O Facho, polo relato titulado “A fraga dos paxaros faladores e a fraga leopardicia” (1973)
- Premio de Tradução Sociedade da Lingua Portuguesa, por *Amor de Perdición* (1986)
- Premio Ramón Cabanillas de Tradución, por *O derradeiro dos mohicanos* (1993)
- Premio de Tradución Plácido Castro 2004, por *O Spleen de París* (Póstumo)

VIVIU SÓ 41 ANOS

- Faleceu o 1 de novembro de 2003, en Vigo.
- Está soterrada no cemiterio de Pereiró.

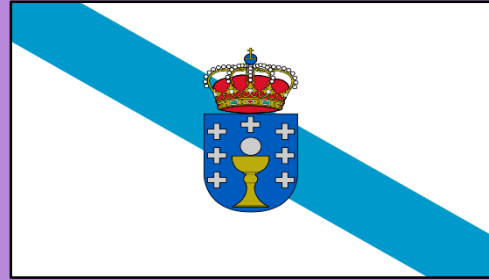
Xela Arias, fotografada polo seu irmán Lois Arias en 2003.

HOMENAXEADA EN 2021

- Este ano dedícaselle o Día das Letras Galegas.
- É a quinta muller en recibir esta homenaxe, moi merecida por:
  - Defender o uso do galego.
  - Anovar a poesía galega en temas, estilo e forma.
  - Traducir ao galego moitas obras clásicas.
  - Participar no proceso de fixación da norma estándar.

DEFENDEU A LINGUA GALEGA

“O idioma é o principal signo dunha cultura”.

“Quere iso dicir que un pobo que se alonxa do seu idioma alónxase da súa cultura. Quere iso dicir que a un pobo ó que alonxan do seu idioma alónxano da súa cultura. Quere iso dicir que Galicia ten aínda hoxe os seus mitos, a súa tradición sen resolver porque ten aínda sen resolve-la aceptación do seu propio idioma”.

“Escribir, para

*“A poesía convérteseme
nunha táboa de salvación”*

min, é un acto de

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'X. Arias', with a horizontal line underneath.

liberdade”